

Nestranný předseda/kyně

Lektor/ka pomáhá účastníkům a účastnicím, aby se vyjádřili/y, ale sám/a se zdrží zaujetí vlastní názorové pozice.

Silné stránky	Rizika
<p>Minimalizace přílišného vlivu lektora/ky. Každému dává šanci se účastnit diskuze. Otevřenost diskuze, účastníci/ice mohou přijít s otázkami a pohledy, které lektora/ku nenapadly. Dobrá příležitost pro účastníky/ce trénovat své komunikační dovednosti. Funguje dobře, máte-li zázemí v informačních zdrojích.</p>	<p>Může působit uměle. Může poškodit vztah s účastníky/icemi, pokud přístup nefunguje. Může účastníkům/icím dlouho trvat, než tento přístup přijmou, pokud na něj nejsou zvyklí/é. Může posílit existující postoje a předsudky účastníků/ic. Může to být pro účastníky/ice těžké. Ne vždy se tato role hodí k osobnosti daného lektora/ky.</p>

Objektivní nebo akademický

Lektor/ka představí spektrum možných hledisek problému bez stanovení vlastní pozice.

Silné stránky	Rizika
<p>Dobře ukazuje, že témata jsou málokdy černobílá. Důležité, když je názor skupiny polarizovaný. Velmi užitečné u témat, u kterých existuje množství rozporuplných informací. Když spektrum názorů nevzejde od skupiny, je to na lektorovi/ce.</p>	<p>Může být názorové spektrum zcela vyrovnané? Může opomíjet to, že „pravda“ je šedá zóna, která existuje někde mezi jednotlivými názory a pozicemi. Rovnováhu si lidé představují různě, učební proces nikdy nemůže být bez hodnot, nestranný. Lektor/ka je středem dění, stále intervenuje ve snaze udržet tzv. rovnováhu.</p>

Deklarovaná pozice

Lektor/ka vždy představí svůj vlastní názor.

Silné stránky	Rizika
<p>Účastníci/ice by stejně hádali/y, jaká je pozice lektora/ky. Takto ji máme transparentně na stole.</p> <p>Když představí lektor/ka svůj názor na začátku, může jej učinit předmětem kritiky a vyzvat k protiargumentům.</p> <p>Když jsou si účastníci/ice vědomi/y pozice lektora/ky vůči tématu, mohou lépe posoudit jeho/její předpojatost.</p> <p>Vynikající způsob jak si zachovat kredit u účastníků/ic, když neočekávají, že bychom byli neutrální.</p>	<p>Může to zarazit diskuzi skupiny, zablokovat účastníky/ice ve vyjádření nesouhlasných pozic.</p> <p>Může vést účastníky/ice k silné argumentaci pro názor, s kterým se až tak neztotožňují, jen proto, že je v opozici vůči názoru lektora/ky.</p> <p>Pro účastníky/ice je složité odlišit fakta od hodnot. O to složitější to je, když zdrojem obojího je ta samá osoba lektora/ky.</p>

Poznámka: tento přístup je vhodný pouze tehdy, když nakládáme s nesouhlasnými postoji účastníků/ic s respektem.

Varianta advokát/ka – kombinace akademika/čky a deklarované pozice

Lektor/ka představí všechny dostupné pohledy a poté zaujme vlastní pozici, kterou dále odůvodní. Pak oznámí, že je důležité, aby účastníci a účastnice nejprve posoudili všechna hlediska před vytvořením svých vlastních názorů. Rizikem může být, že účastníci jsou zvědaví a netrpěliví se dozvědět názor lektora/ky.

Ďáblův/ova advokát/ka

Lektor/ka zaujímá provokativní postoje vždy opačné postojům účastníků a účastnic nebo textu bez ohledu na vlastní názory. Role umožňuje zajistit, že všechny názory jsou pokryty a diskutovány, pokud ke shodě dojde příliš brzy. Tento způsob také umožňuje diskutovat existující přesvědčení a názory mladých lidí, která nebyla vyslovena.

Silné stránky	Rizika
<p>Zábavný způsob, jak podnítit účastníky/ice přispívat do diskuze.</p> <p>Tento způsob také umožňuje diskutovat existující přesvědčení a názory mladých lidí, které nebyly vysloveny.</p> <p>Zajišťuje, že názory jsou pokryty a diskutovány.</p> <p>Zásadní při práci se skupinou, u níž se zdá, že zastává stejný názor, nebo když hrozí, že dochází ke shodě příliš brzy.</p> <p>Má moc povzbudit diskuzi, která ztrácí jiskru.</p>	<p>Účastníci/ice si mohou lektora/ku spojit s názorem, který ve skutečnosti nezastává – může vzbudit obavy (třeba u rodičů).</p> <p>Může posílit předsudky účastníků/ic.</p>

Spojenec/kyně

Lektor/ka zastává názor části přítomných účastníků/ic.

Silné stránky	Rizika
<p>Podporuje účastníky/ice, kteří/které se cítí být v menšině. Ukazuje účastníkům/icím, jak stavět a rozvíjet argumentaci. Umožní účastníkům/icím ocenit myšlenky a argumenty, které by jinak nebyly slyšet. Dává příklad spolupráce.</p>	<p>Ostatní účastníci/ice to mohou vnímat jako nenápadný způsob, jak lektor/ka prosazuje svůj pohled. Ostatní účastníci/ice to mohou vnímat jako nadržování. Může vést k tomu, že se účastníci/ice nebudou obtěžovat s formulováním vlastních argumentů, když to za ně udělá lektor/ka.</p>

Oficiální linie

Lektor/ka propaguje stranu diktovanou veřejnými autoritami.

Silné stránky	Rizika
<p>Dává lektorovi/ce legitimitu. Chrání lektora/ku před kritikou ze stran autority. Umožňuje srozumitelné představení pohledu, které účastníci/ice před tím chápali/y jen částečně.</p>	<p>Účastníci/ice to mohou vnímat tak, že lektor/ka nemá zájem slyšet jejich vlastní pohledy. Různé veřejné autority mohou prosazovat různá oficiální stanoviska, není jasné, jaká má lektor/ka sledovat. Ne vždy existuje oficiální stanovisko. Je možné, že oficiální stanovisko je v rozporu s lidskými právy či názorem lektora/ky.</p>